

LUBLANSKE NOVIZE

JANN. FRIDR. EGERJA,

Srēda 13. d.

Grudna 1797.

Nro. 99.

Dunaj 2. Grudna.

Šest inu trideset hiš, inu sedem drugih streh
je pogorelo v' Marburgi na shtajerskim. Sa
te pogorele so 277. goldinarjev sloshili dunaj-
ski mefarji, vamparji, dratarji, pafni kovazhi,
inu ribizhi v' Dunavi.

Pretezheno nođelo je bil pleš v' zesarški re-
đuti, per katerim je bil na prizho Prinz Karl,
Prinzesina Kristina negova teta inu vajvod Al-
bert ne mosh. Vezh kakor pol tretji tavshent
plesavzov je v' shemah pershlo, tedaj se je dosti
denarjev nabralo, kateri so vsi nalosheni sa po-
treb-

trebne ljudi, kateri skusi nesrečno v' potrebnih-
no padejo, ker so pred bili pridni delovci. Vi-
šharji kase tih potrebnih se sa to dobrote sa-
valio, slasti sa posebno perklado, katara je od
zefarskiga dvora per ti perloshnosti udelena bila.

Svitli Zefar je osnanit pustil skusi odperto
pismo, de je treba deset millionov na posodo u-
seti. Vojška je naredila posebno potrebe, kat-
rim se skusi navadne davke nemore pomagat;
nih svitlost pa nezhejo davkov povishat, temuzh
podloshnim dobrotlivo persanest, ker so dobro-
volno sami od sebe dosti skladov sturili; satorej
ozhejo nih Svitlost rajshi posvodilo iskati na vi-
sho ene lotterije. Tih deset millionov se rasde-
li v' dvajset tavshent delov po 500. goldinarjov;
posodit sna, kirkol ozhe, vender ne majn, ku pet
sto fl. Ako eden sheli majn posodit, more to-
varshe dobiti, de skup narede tih petsto. Pruti
posodilu se da v' roke dolshno pismo; denarji se
ushtejejo per banko - kasa; zheterti del se usa-
me dvornih inn kupferamt obligazionov; od po-
sodila bode tekci interes po shtir od sto, notri
do zhafa, de bode plazhano; dolshne pisma se
snajo tudi drugam prodat; skusi dvanajst let bo-
de posodilo terpele, potle se bode v' shtirih let-
tih nasaj plazhovalo s'gotovim denarjam. Po ver-
hi interesse bode snal sledni en dobizhik dose-
zhi, ako bode srečna najn padla; sakaj na visho
ene lotterije se bodo zifre uglele, inu katoriga
zifra bode sadela, ta bode snal dobiti po 25 tav-
shent

shent notri do deset goldinarjov bres tga, de nesgubi ne kapitala ne interesov po shtir od sto. Posvodilo se sazhne od perviga Grudna leta notri do konez roshnizveta perhodniga leta.

Kateri ozhe to posovanje bol raslozhno sastopit, inu ga delashen biti; se sna posvetovat s' enim sastopnim perjatelam.

Franzofko.

General Berthier se je is Parisa podal v' Rastadt na 12. dan pretezheniga Listagnoja, inu je nesel seboj poterjenje mira, kateri je s' svitlim rimskim Zesarjam sklenen v' Vidmu na Forlanfkim. Tamkaj v' Rastadti bode pismo ismenil, Zesarjovo poterjenje prejel, inu nashe poterjenje zesarfkimu pooblastenimu isrozhil; skusi to menitvo bode mir popolnoma dognan inu savešan.

Trinajsti Listagnoja sta tudi v' Rastadt odshla franzoska mosha Treilhard inu Bonniers, oba s' oblastjo mir delat s' nemfkim kralestvam. V' drugeh novizah beremo, de so tudi Firshti inu vajvodi po nemfkeh deshelah svoje pooblastene poslali; tedaj shę glihajo sa mir, inu pozhasi bomo skoraj slisnali, kam ta rezh kashe.

Na 11. dan Listagnoja je govoril Peres v' sbori tih Petsto, inu pravil, kajlena nadloga inu edinshina je v' mestnih shpitalih. On je sve-toval, de so Peteristo pisali na Visharje, inu ih
pra-

prašali: al imajo kej per rokah, s' komer bi shpitale previdili, inu kaj je sturiti, de bolniki nebodo pomankanja terpeči.

Na tobak je dazia naloshena, ta daz more deset millionov nesti; Villers je svet dajal, kako bi se ti milioni od tobaka dobivali. Pozhar si bodo ufake forte davki supet sazhenali.

Dvanajsti dan so svete delali sa druge majnski rezhi, kar notrajno gospodarstvo po deshetlah sadene.

Morski minister je dal osnanilo na mornarje, inu na soldate, kateri pojdejo zhes morje na vojko super Anglio; on im pergovarja, de naj se serzhno usdignejo zhes tiga narsadniga sovrasnika.

Mornarji niso dobivali svoje plazhe vselej po pravi versti, vezhkat je ven ostajala, inu imajo she dosti terjat; morski minister im je oblubil, de je she vse tako napelano, de bodo v kratim prejeli, kar im she na starim dolgi slishi, inu de sanaprej bo plazha po versti sapored tekla.

Franzosi sedaj sa nizh drugiga tako'neskerbe, kakor de bi vojko super Anglese serzhno ispelali; karkol morejo, si persadevajo, inu perpravljajo sa ta boj. Verstne barke sizer ne napravljajo, stoje prasne inu gole v' Brodi Brest, veruvze inu druga perprava na barkah je pod
straho

strebo djaná. Majhene barke inu ladie pa od v-
slih krajov skup ulazhjo, inu mislio na majhenih
morskih zholnih se prepelat, inu gledat, kako
bi zhes morje na skrivnim v' Anglio mahnili, de
bi angleske barke nesagledale.

Narvezhi perpravo delajo v' brodi Dunkir-
hen; ta brod lesni uni kraj Niederlanda na ta-
kim mestu, de morje ni shiroko, ampak de se
v' malo zhasa lahko v' Anglio pride. Tukaj je
dosti ladj shę popolnoma perpravljenih, inu le-
sem dosti soldatov dan na dan perhaja od Rajne
inu od notrajneh franzoskeh deshel.

Nemška.

Pisma is mesta Rastadt pravio, de do de-
vetnajstiga Listagnoja so se pooblasteni od vslih
nemških firstov ukup sofhli. Shęstnajsti dan je
pershel general Murat, inu je perpravil hisho,
ker bo general Bonaparte prebival. Ofemnajsti-
ga Listagnoja sta se perpelala franzoska mosha
Treilhard inu Bonniers. Dvajseti dan so zhaka-
li na perhod generala Bonaparte. Tudi so per-
pravili gledaliske sa komedie, inu ena truma
komediantov pride is Strasburga, de bodo gos-
podam kratek zhas delali.

Dosti franzoskih soldatov gręde od Rajne
nasaj pruti velikim morju; pravio, de so zhes
anglese namęneni.

Lublana

Nash krajnski ali Turnov regiment je to jesen dobil is polskiga inu od drugih regimentov silno došti novakov, tako de so kompanie napolne. Fantje, kar so ih dobili, so lepi inu terdni. Svitli Zesar je persanesel nashi desheli, ker on vę dobro gospodarit, inu tim krajam polahkat, kar na drugo visho per ti vojski terpe.

Graf Ludvik Kobenzel je shel 26. Listagnoja skusi Augzburg is Duneja v' Rastadt, de bode sraven per glihanju sa mir.

V' Benędkah je franzovski general Serrurier sa komentanta. Nova benędska męstna gosposka je doši djana, inu so drugi pametnishi sa vishanje postavleni; timzhasi, dokler pridejo Benędke pod svitliga Zesarja. Na vodi Tagliamento so franzosi zholnove perpravili, de se bodo nasaj umaknili, inu zesarfskim prostor sturili.

Pęt inu dvajseti dan Listagnoja na vezher je pershel vihi general Bonaparte v' Rastadt. Hodil je is Vidma v' Majland, potle skusi Shvajz; trideset hufarjov ga po poti spremlajo.

Pisma is Dunaja pravio, de glihanje sa mir so she franzosi s' Zesarjam ismenili; sedaj she zhakamo, de bi sa nęmske deshele v' Rastatti konez sturjen bil.

Tudi pravio, de novi prajsovski Kral je per-

perjasno na svitliga Zesarja pisal, inu se ni bat,
de bi kej neperjasnosti med nima ustalo.

Povčdanje od slovenškiga jesika.

Od tiga ponishanja pride, de slovenzi so
nesaupliivi, inu de radi sa ushefami nosio svoje
skrivnosti; inu de tudi sa dobroto nemarajo, ka-
der se im skashe; ker se boje, de bi kaj nevar-
niga sa eno tako dobroto sadaj netizhalo. Slasti
nesaupajo ludim drugiga jesika.

Al tudi med seboj si niso vezh perjatli; o-
gerski slovenez sorta hravata, Hravat zherti
Krajnza; Krajnez nezhe posnat Pemza, Pemcz
neterpi Polza inu tako naprej. Sakaj davno so
posabili, de so otrozi ene matere od nekidaj.

Slovenzi radi sakrivajo svoje stare navade
pred ptujimi. Teskho bode nemez svedel na
tanko, kaj en slovenez misli, al kaj ima sa ene
navade.

Pokorni inu bogliivi so sizer dosti radi; al
vunder nemarajo, de saj v'arshati figo pokashejo.

Kader bodo bol poduzheni, kaj dobrigamir
inu pokorfhina pernesejo, bodo tudi s' vezh sa-
upanjem to derskali, kar si bodo skusili, de je
sa nih dobro.

Sakaj Krajnez nerad od stare navade odsto-
pi; inu kar je sa dobro vezh let skusil, terdno
dershi.

Slovenzam ozhitajo, de se radi moshtujejo

sa prejete krivize ; inu ref je , de so menilj, de to je mofhko, kader se mofhtuje, inu babje , ako se hudo s' hudim nepoverne ; al te rezhi so perfhle od tiga ker so ih sovrashniki napruti drashili.

Prokopius pishe , de flovenzi niso ne hudobniga , ne golufiviga nagnenja. Vezhidel so poshteni , inu tudi pruti ptujzam dobrotlivi.

Vmerli so v' Lublani.

5. dan Grudna

Maria Bauerbach, vedova, 97. let, na Polanah Nro. 67.

6. dan.

Gregor Rosman, 63. let na zesti dunajfski N. 31.

Staro leto grède h' konzi , prizhiözhe Novize se tedaj perporozhajo svojim perjatelam dalje sa perhodno novo leto , de naj ih fhe sanaprej podperajo. Katèri ih jemlejo , so profheni , de plazhilo sa pol leta poshlejjo ; inu katèri ih shele na novizh dobivat , naj svoje imèna napovejo. Po poshti prejete velajo 3. fl. fkusi pol leta , ali pa 6. fl. fkusi zelo leto. Na domu pa 1. fl. 30. kr. ali sa vse leto 3. fl.

Joan. Fridrih Eger,
natiskaviz v' Lublani na Polanah Nro. 3.